

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „Stosunki UE – Mołdawia: rola zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”

(2012/C 299/07)

Sprawozdawczyni: **Evelyne PICHENOT**

Na sesji plenarnej w dniach 13–14 lipca 2011 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

„Stosunki UE – Mołdawia: rola zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”.

Sekcja Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 28 czerwca 2012 r.

Na 482. sesji plenarnej w dniach 11–12 lipca 2012 r. (posiedzenie z 11 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 143 głosami – 9 osób wstrzymało się od głosu – następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Świadom faktu, że zbliżenie Republiki Mołdowy do Unii Europejskiej leży w ich wspólnym interesie, EKES, po zakończeniu wizyty w tym kraju w marcu 2012 r., w niniejszej opinii zdecydował się na wysunięcie następujących zaleceń z myślą o:

- umocnieniu roli społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza dzięki utworzeniu w Mołdawii rady społeczno-gospodarczej i ekologicznej;
- doprowadzeniu do zawarcia pogłębionej i kompleksowej umowy o wolnym handlu (DCFTA);
- odzyskaniu integralności terytorialnej przez Mołdawię.

1.2 Kierując swoje uwagi do **Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego**, Komitet zaleca doprowadzenie do zawarcia zrównoważonej umowy o wolnym handlu i zadbanie o to, by we wszystkich etapach tego procesu uczestniczyły organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Aby doprowadzić do zawarcia DCFTA, należy powiązać działania Komisji z działaniami Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych. Komitet zaleca:

- weryfikowanie odpowiedniego poziomu udziału mołdawskich organizacji za pomocą dostępu do obecnie przeprowadzanych **konsultacji publicznych**⁽¹⁾ i wysłuchań publicznych oraz przewidzianych rozmów z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w ramach oceny wpływu dotyczącej zrównoważonego rozwoju;
- zorganizowanie **konferencji** z parlamentem mołdawskim, EKES-em i mołdawskim społeczeństwem obywatelskim **na temat wyników** oceny wpływu oraz dalsze okresowe informowanie społeczeństwa obywatelskiego o treści negocjacji;

— zajęcie się kwestią wykrywania skutków społecznych i środowiskowych, zwłaszcza przyjmując za punkt wyjścia uwagi zamieszczone w sprawozdaniu z realizacji celów milenijnych⁽²⁾, by doprecyzować **rozdział** przyszłej umowy **dotyczący zrównoważonego rozwoju**;

— przeprowadzenie badania nad warunkami włączenia gospodarki Naddniestrza do procesu prowadzącego do otwarcia rynku;

— zwiększenie wysiłku na rzecz przeszkolenia decydentów społeczno-zawodowych i mediów w zakresie skutecznego stosowania **wspólnotowego dorobku prawnego** dotyczącego handlu;

— uwzględnienie zapotrzebowania na **wsparcie techniczne** w dostosowywaniu się do norm wspólnotowego dorobku prawnego, zwłaszcza w obszarze działalności rolno-spożywczej;

— przewidzenie odpowiednich **środków towarzyszących** wraz z procedurą dostosowania, by umożliwić uzyskanie wszelkich możliwych korzyści z rzeczywistego włączenia do gospodarki europejskiej i wykazać szczególną czujność w kwestiach bezpieczeństwa granic zewnętrznych, włączając do tych działań partnerów-beneficjentów umów tego typu;

— przewidzenie możliwości ustanowienia **wspólnego komitetu monitorującego wdrażanie** umowy handlowej i udzielania wsparcia, z pomocą Komitetu, dla zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w monitorowanie przyszłego DCFTA dzięki wykorzystaniu środków finansowych na strukturyzację mołdawskiego społeczeństwa obywatelskiego;

⁽¹⁾ DG ds. Handlu, Konsultacje w sprawie obszarów pogłębionego i kompleksowego handlu UE – Mołdawia 2012 r.

⁽²⁾ Organizacja Narodów Zjednoczonych, Drugie sprawozdanie z realizacji milenijnych celów rozwoju, Republika Mołdowy, 2010 r.

- zadbanie o zaangażowanie się **mołdawskich partnerów społecznych w forum Partnerstwa Wschodniego** i umieszczenie warunków społecznych umowy w harmonogramie prac piątej grupy roboczej Partnerstwa Wschodniego ds. dialogu społecznego;
- stworzenie warunków sprzyjających kontaktom z **naddniestrzańskim społeczeństwem obywatelskim**, ze wsparciem OBWE, tak by doprowadzić do zaangażowania się tego społeczeństwa w politykę na rzecz zbliżenia do UE.

1.3 Kierując swoje uwagi do **mołdawskich władz publicznych**, Komitet zachęca **rząd i parlament** do:

- informowania szerokiego wachlarza organizacji społeczeństwa o postępach w zbliżaniu do UE oraz **stwarzania warunków sprzyjających debacie publicznej** z partnerami społecznymi i stowarzyszeniami reprezentującymi różne grupy interesów (rolników, konsumentów, ekologów, kobiety, obrońców praw człowieka itd.) **na temat zbliżenia do UE**;
- dalszej **wymiany informacji** z zainteresowanymi stronami reprezentującymi podmioty społeczno-zawodowe w Ministerstwie Spraw Europejskich i do utrzymania roli Krajowej Rady Uczestnictwa jako obserwatora przy rządzie;
- ustanowienia **mołdawskiej rady społeczno-gospodarczej i ekologicznej** (MRSGE) z wykorzystaniem doświadczeń zgromadzonych w UE lub w ramach stosunków sąsiedzkich;
- włączenia zainteresowanych stron we wdrażanie umów z UE w zakresie **energii i badań**;
- skonsolidowania dialogu społecznego i czuwania nad wdrażaniem Karty społecznej Rady Europy, a zwłaszcza wycofania zastrzeżeń i przyjęcia protokołu w sprawie mechanizmu roszczeń zbiorowych;
- bezwzględnie priorytetowego traktowania kwestii integracji **młodzieży i kobiet na rynku pracy**;
- przyczyniania się do skutecznego funkcjonowania mechanizmów **zwalczania korupcji**.

1.4 Komitet kieruje swe zalecenia do **mołdawskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, dzięki czemu pragnie zacieśnić stosunki z mołdawskim społeczeństwem obywatelskim w ramach Partnerstwa Wschodniego. Przedstawia społeczeństwu obywatelskiemu następujące propozycje, które jest skłonny omówić w Mołdawii podczas konferencji, by doprecyzować oś działań w zakresie kontaktów ze społecznościami z

krajów Partnerstwa. Poza utworzeniem **MRSGE** EKES zaleca partnerom społecznym i partnerom społeczeństwa obywatelskiego:

- nawiązanie kontaktów z **ważnymi europejskimi platformami sektorowymi**, takimi jak platforma przeciwdziałania ubóstwu, lub z organizacjami pracodawców w różnych państwach członkowskich, a także poprzez status obserwatora w Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych;
- wzmocnienie **jednostki monitorowania** w zakresie kwestii europejskich w ramach organizacji związkowych i stowarzyszeń pracodawców oraz krajowej komisji umów zbiorowych;
- rozwijanie **dialogu społecznego** w poszanowaniu konwencji MOP i Karty społecznej Rady Europy;
- pobudzenie **dialogu obywatelskiego** z myślą o monitorowaniu DCFTA;
- pogłębianie specjalistycznej wiedzy na temat podejścia ekologicznego w zakresie m.in. zmniejszenia emisji gazu cieplarnianego, analizy cyklu życia, śladu węglowego oraz usług ekosystemowych.

2. Mołdawskie społeczeństwo obywatelskie w procesie zbliżenia z Europą i w Partnerstwie Wschodnim

2.1 Mołdawskie społeczeństwo obywatelskie włącza się w politykę zbliżenia do UE za pomocą pewnych istniejących już mechanizmów. W styczniu 2011 r. utworzono składający się z 30 członków organ konsultacyjny – Krajową Radę Uczestnictwa, który współpracuje z rządem. Istnieje także drugi organ konsultacyjny związany z parlamentem. Utworzony w listopadzie 2010 r. krajowy konwent integracji europejskiej obejmuje wiele organizacji mających wysuwać propozycje i rozpowszechniać informacje na temat procesu integracji europejskiej, by umożliwić prowadzenie bezpośredniego i otwartego dialogu z zainteresowanymi stronami. Ponadto na poziomie krajowym pojawiło się wiele platform tematycznych organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

2.2 Organizacje mołdawskie uczestniczą w różnych grupach forum społeczeństwa obywatelskiego w ramach Partnerstwa Wschodniego, zajmujących się kwestiami: demokracji, praw człowieka, dobrego zarządzania i stabilności; zaleceń ogólnych; środowiska, energii i zmiany klimatu oraz kontaktów międzyludzkich. EKES pragnie zachęcić do stworzenia piątej grupy roboczej, która zajmowałaby się dialogiem społecznym oraz, ogólniej, kwestiami społeczno-gospodarczymi ⁽³⁾.

2.3 Partnerzy społeczni mają do odegrania istotną rolę w zbliżeniu Mołdawii do UE. Uznana w konstytucji niezależność organizacji związkowych została sprecyzowana w przepisach z lipca 2000 r., które gwarantują wolność związkową, negocjacje zbiorowe i ochronę majątku tych organizacji.

⁽³⁾ Opinia EKES-u w sprawie wkładu społeczeństwa obywatelskiego w Partnerstwo Wschodnie, Dz.U. C 248 z 25.8.2011; opinia EKES-u w sprawie „Nowa koncepcja działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie”, Dz.U. C 43 z 15.2.2012.

Struktura związkowa uległa poważnej zmianie w ostatnich latach: dwa istniejące związki: Konfederacja Związków Zawodowych Republiki Mołdawy (KZZRM) i Solidarność połączyły się w jedną centralę związków zawodowych – Krajową Konfederację Związków Zawodowych Mołdawii (KKZZM). Po przyłączeniu się do Międzynarodowej Konfederacji Związków Zawodowych KKZZM zaczyna pojawiać się na posiedzeniach międzynarodowych. Mogłaby też zwrócić się o przyznanie statusu obserwatora przy Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych.

2.3.1 Najbardziej reprezentatywną organizacją pracodawców jest utworzona w 1996 r. Krajowa Konfederacja Pracodawców Mołdawii, składająca się z 32 członków i określająca się jako apolityczna i niezależna. Krajowa agencja ds. zatrudnienia siły roboczej zarządza projektem „*Mobility Partnership*”, w którym uczestniczy UE i Mołdawia. Projekt ten na celu czuwanie nad tym, by integracja mołdawskiego rynku pracy przebiegała płynnie. Organizacje pracodawców uczestniczą w tej integracji: wdrażają na poziomie lokalnym i regionalnym decyzje podjęte w ramach projektu.

2.3.2 Byłoby więc wskazane wzmocnienie jednostek ds. informacji na temat DCFTA działających wśród partnerów społecznych i we współpracy z ich europejskimi odpowiednikami branżowymi lub odnośnymi partnerami z państw członkowskich.

2.4 Sytuacja niektórych grup ludności, zwłaszcza z obszarów wiejskich, jest szczególnie niestabilna. Pogorszenie sytuacji społecznej w szczególności sposób odbija się na kobietach. Grupę tę charakteryzują: wysoka stopa bezrobocia, utrata kwalifikacji zawodowych, obniżenie zarobków, praca sezonowa czy też niewielkie świadczenia społeczne. Kobietom przysługują podobne prawa co mężczyznom, jednak ich sytuacja na rynku pracy jest bardziej niestabilna. Ponadto kobiety stanowią jedynie 14 % przedsiębiorców mołdawskich. Wśród osób żyjących poniżej progu ubóstwa⁽⁴⁾ przeważa ludność wiejska; ponadto w 2009 r. wzrósł odsetek ubogiej ludności wiejskiej. Niepokojąca jest sytuacja dzieci w Mołdawii, charakteryzująca się wieloma zagrożeniami, takimi jak: brak stałego miejsca zamieszkania, konieczność wykonywania pracy, przemyt, prostytutka. Rozpowszechnione jest zjawisko „sierot społecznych”, czyli dzieci oddawanych przez rodziny do sierocińców z powodu ubóstwa.

2.5 Funkcjonowanie mediów poprawia się od kilku lat. Dzięki pomocy UE i Rady Europy rada koordynacyjna ds. mediów audiowizualnych w październiku 2010 r. przyjęła nową metodę nadzoru nad traktowaniem przez media wydarzeń politycznych. Ponadto w 2010 r. pojawiły się dwa nowe kanały telewizyjne (Jurnal TV i Publika TV) oraz cztery nowe rozgłośnie radiowe (Radio Sport, Aquarelle FM, Publika FM, Prime FM). Kształcenie dziennikarzy w zakresie zagadnień europejskich powinno stać się priorytetem. Postęp w zakresie wolności słowa umożliwi lepsze informowanie obywateli i środowisk przedsiębiorców, zwłaszcza rolników, o korzyściach i trudnościach związanych ze zbliżeniem do UE.

2.6 Pomimo niezaprzeczalnych postępów społeczeństwo obywatelskie nadal napotyka poważne trudności organizacyjne. Utrzymują się znaczne różnice między poszczególnymi obszarami: sektor pozarządowy jest aktywny w dużych ośrodkach, takich jak Kiszyniów, Bielce, Kagule (Chisinau, Balti, Cahul)

⁽⁴⁾ Statystyki odnoszące się do Mołdawii na stronach portalu dotyczącego ubóstwa na obszarach wiejskich („Rural Poverty Portal”): <http://www.ruralpovertyportal.org/web/guest/country/statistics/tags/moldova>.

i Ungheni, ale okazuje się mało aktywny na wielu obszarach kraju. Z drugiej strony związki zawodowe pokrywają kraj gęstszą siecią. W wyniku przedłużającej się secesji współpraca między dwoma obszarami nadbrzeżnymi Dniestru jest nadal dość ograniczona. Co więcej, organizacje pozarządowe w dość dużym stopniu zależą od kilku zewnętrznych darczyńców, co może mieć niekorzystny wpływ na niezależność i trwałość tych organizacji. Ponadto, choć jakość sieci eksperckich jest wysoka, to zależą one od zbyt ograniczonego kręgu specjalistów – lista dużych organizacji pozarządowych nie zmieniła się w ciągu ostatnich lat.

3. Społeczeństwo obywatelskie a nowa pogłębiiona i kompleksowa umowa o wolnym handlu (DCFTA)

3.1 Prace nad DCFTA między UE a Mołdawią dotyczą dóbr, usług i inwestycji, jednak jej kompleksowy i pogłębiony charakter prowadzi do transpozycji i faktycznego stosowania wspólnotowego dorobku prawnego w dziedzinie handlu. Pociąga to za sobą odpowiednie działania towarzyszące i poważne reformy. Gospodarka mołdawska zmagą się z niedostatkiem konkurencyjności wynikającym z różnych czynników, takich jak: słabość infrastruktury transportowej (zwłaszcza drogowej), niewielkie rozmiary rynku wewnętrznego, niezbyt innowacyjne otoczenie, chroniczna niestabilność polityczna, trudny dostęp do finansowania i korupcja. Eksport nie jest już skierowany wyłącznie na rynki dawnego bloku sowieckiego. Skierowanie handlu zewnętrznego na Europę jest już faktem: prawie połowa eksportu przeznaczona jest właśnie dla niej. Wynika to ze zwiększenia udziału branży tekstylnej w eksporcie (z 10 % w 1999 r. do 22,7 % w 2008 r.)⁽⁵⁾ ze względu na niski koszt wykwalifikowanej siły roboczej.

3.2 Przeprowadzana obecnie, zainicjowana równocześnie z rozpoczęciem negocjacji ocena wpływu na zrównoważony rozwój powinna do września 2012 r. przynieść informacje na temat pozytywnych i negatywnych skutków takiego otwarcia rynków handlowych⁽⁶⁾. Zgodnie ze specyfikacją dla konsultantów⁽⁷⁾ powinna zostać przeprowadzona konsultacja z EKES-em w sprawie tych negocjacji oraz w sprawie odpowiedzi zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych. Ponadto Komitet szczególną uwagę zwróci na stanowisko, które Komisja opracuje na zakończenie tej oceny oraz będzie uważnie śledził działania towarzyszące.

3.3 Ryzyko dla UE związane z umową jest ograniczone i dotyczy głównie norm sanitarnych i fitosanitarnych oraz gwarancji inwestycyjnych. Poprawa klimatu towarzyszącego prowadzeniu działalności gospodarczej, niezbędna do przyciągnięcia inwestycji europejskich, wymaga intensywnej walki z korupcją. Wskaźnik postrzegania korupcji wynoszący w 2011 r. 2,9 na 10⁽⁸⁾ dawał Mołdawii 112. miejsce na świecie. Działaniami w tym zakresie zajmuje się ośrodek zwalczania przestępstw gospodarczych i korupcji oraz wyspecjalizowana prokuratorska jednostka antykorupcyjna. Obowiązujące przepisy są wystarczające, ale niedostateczne jest wdrażanie polityki antykorupcyjnej. Można w tym kontekście ubolewać nad

⁽⁵⁾ Florent Parmentier, *La Moldavie, un succès européen majeur pour le Partenariat oriental?*, Fundacja Roberta Schumana, 22 listopada 2010 r., http://www.robert-schuman.eu/doc/questions_europe/qe-186-fr.pdf.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie oceny wpływu zrównoważonego rozwoju i polityki handlowej Unii Europejskiej, Dz.U. C 218 z 23.7.2011.

⁽⁷⁾ *Trade Sustainability Impact Assessment in support of negotiations of DCFTAs between the EU and respectively Georgia and the Republic of Moldova*, Ecorys, 6 lutego 2012 r.

⁽⁸⁾ Komisja Europejska, *ENP Country Progress Report 2011 – Republic of Moldova*, notatka, Bruksela, 15 maja 2012 r.

brakiem środków finansowych na życie polityczne, częstym fatalizmem obywateli oraz niedostateczną aktywnością społeczeństwa obywatelskiego. Walka z korupcją znajduje się wśród głównych priorytetów międzynarodowych darczyńców (Rada Europy, UE, szwedzki organ pomocy rozwojowej – SIDA, Bank Światowy, Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, USAID itd.). Kilka koalicji organizacji pozarządowych również zajęło się tą kwestią (ośrodek analiz korupcji i zapobiegania jej, Transparency International Moldova, przymierze antykorupcyjne czy też ośrodek dziennikarstwa śledczego). Kolejne zmiany władz politycznych nie przyniosły do chwili obecnej namacalnych wyników w tej dziedzinie.

3.4 DCFTA pociągnie za sobą wiele skutków społecznych. EKES podkreśla znacznie, jakie dla rozwoju kraju ma dialog społeczny w tej dziedzinie. Zaleca przyjęcie protokołu rozczeń zbiorowych Karty społecznej Rady Europy, poprawę inspekcji pracy oraz utworzenie sądów pracy. Władze mołdawskie współpracują z MOP w dziedzinie pracy nierejestrowanej, by zbliżyć się do norm europejskich, a w 2012 r. przyłączyły się do obchodów Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. Konieczna jest także poprawa warunków przyjmowania w Mołdawii powracającej ludności migrującej oraz promowanie praw Mołdawian za granicą. Do dziedzin, którymi należy się zająć w pierwszej kolejności, należą kształcenie i zmiana kwalifikacji siły roboczej.

3.5 Branża rolnicza i rolno-spożywcza okazują się istotnymi sektorami w Mołdawii z punktu widzenia negocjacji umowy. Rolnictwo mołdawskie musi jeszcze poczynić postępy, jeśli chodzi o świadectwa pochodzenia, kontrole zgodności z normami sanitarnymi i fitosanitarnymi czy przestrzegania zasad konkurencji, jeśli Mołdawia chce eksportować na rynek europejski i zadbać o bezpieczeństwo żywności. Do chwili obecnej normy zostały przyjęte, jednak ich faktyczne wdrożenie jest procesem długotrwałym i kosztownym, zwłaszcza w przypadku produkcji zwierzęcej (w 2008 r. jedynym produktem zwierzęcym, który można było eksportować z Mołdawii, był miód). Dostosowanie się do norm europejskich pociąga za sobą wysokie koszty ponoszone przez drobnych producentów, dlatego władze muszą prowadzić politykę reform instytucjonalnych i pomocy dla sektora rolno-spożywczego i upraw winorośli. Projekty finansowane w ramach komisijnego mechanizmu pomocy na rzecz wymiany handlowej przyczynią się w znacznym stopniu do dostosowania się do norm.

3.6 Przemysł, który przez dłuższy okres wykazywał tendencję spadkową, zdaje się obecnie odnosić korzyści z konkurencyjnych cen, jakie oferuje rynkom europejskim i z bliskości geograficznej, na co wskazuje szybki rozwój branży tekstylnej. Ta gałąź przemysłu lekkiego może się rozwijać na całym obszarze, zwłaszcza w podupadłych regionach na południu kraju. Przemysł samochodowy pojawił się w północnych regionach dzięki inwestorom niemieckim. Udział Mołdawii w strategii na rzecz regionu Dunaju oraz modernizacja infrastruktury przemysłowej (zwłaszcza na prawym brzegu Dniestru) byłyby atutem dla rozwoju.

3.7 Aby umowę o wolnym handlu z UE można było uznać za pogłębioną i kompleksową, należy ją stworzyć na bazie zdolności Mołdawii do dostosowania się do wspólnotowego dorobku prawnego. Wymaganie to pociąga za sobą odpowiednie towarzyszące środki finansowe. Doświadczenia związane z kolejnymi rozszerzeniami w zakresie rynku wewnętrznego wyraźnie dowiodły decydującej roli funduszy strukturalnych w zapewnieniu spójności społecznej i terytorialnej.

Komitet zaleca wobec tego zgromadzenie środków towarzyszących równoważnej wartości, by zmniejszyć ryzyko pogłębienia się nierówności społecznych lub różnic między poszczególnymi obszarami. W tym celu komitet monitorujący wdrażanie umowy zwróci szczególną uwagę na realizację programu na rzecz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich ENPARD.

3.8 Bilans ekologiczny Mołdawii jest przedmiotem rzeczywistego niepokoju (grunty, woda, energia). Należy więc go uwzględnić w ramach negocjowania umowy. Dziedzictwo epoki sowieckiej jest szczególnie ciężkie, zwłaszcza w odniesieniu do gospodarki odpadami toksycznymi. Susze, które dotknęły kraj w ostatnich latach, wskazują na podatność gospodarki Mołdawii na skutki degradacji środowiska naturalnego i zmiany klimatu. Co więcej, ponad połowa zasobów wód gruntowych jest zanieczyszczona, podczas gdy wody podziemne pokrywają dwie trzecie zapotrzebowania ludności na wodę pitną. Politykę ekologiczną charakteryzuje to, że przeznaczają się na nią niewielkie środki, pomimo międzynarodowych zobowiązań, np. wobec EBI. Ponadto bardzo wyraźna jest potrzeba uświadomienia kwestii związanych z transportem i budownictwem wszystkim podmiotom gospodarczym, gdyż ich wiedza na temat zagrożeń w tym zakresie wciąż jest niewielka. Mołdawia, która dołączyła do Europejskiej Wspólnoty Energetycznej, jest szczególnie uzależniona od importu paliw kopalnych, podczas gdy efektywność energetyczna w tym kraju nadal jest niska. EKES zaleca udzielenie organizacjom ekologicznym wsparcia w zakresie problematyki energooszczędności, racjonalnego wykorzystania zasobów i gospodarki odpadami.

3.9 W ocenie wpływu szczególnie uważnie należy zająć się sytuacją Naddniestrza, by w świetle DCFTA ocenić możliwe skutki umowy z punktu widzenia bezpieczeństwa granic oraz jej społeczno-gospodarcze oddziaływanie. Umowa ta mogłaby przyczynić się do zmniejszenia różnic wewnętrznych i do zapewnienia integralności terytorialnej.

4. Propozycja utworzenia mołdawskiej rady społeczno-gospodarczej i ekologicznej

4.1 Z myślą o tym, by stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, co przejawia się w intensywniejszym dialogu i częstszych konsultacjach, EKES zaleca utworzenie MRSGE, na wzór innych krajów tego regionu. Analiza różnych europejskich doświadczeń w tym zakresie umożliwi znalezienie drogi właściwej dla Mołdawii.

4.2 Projekt dotyczący MRSGE będzie odpowiedzią na potrzebę strukturyzacji społeczeństwa obywatelskiego i umocni jego wpływ i znaczenie. Obecna mnogość struktur tymczasowych tworzy elastyczne i eksperymentalne ramy, jednak ich trwałość jest niepewna, a sposób funkcjonowania – niestabilny. Zajmowanie paralelnych stanowisk przez partnerów społecznych i stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe sprawia, że są one mniej czytelne w debacie publicznej.

4.3 MRSGE wniosłaby interesujący wkład do działań na rzecz osiągnięcia porozumienia w sprawie wyborów, przed jakimi staje społeczeństwo, gdyż umożliwiłaby uwzględnienie w modelu rozwoju różnych interesów. Wspólna praca w formie wzajemnych uzgodnień musi być przygotowana na bazie trzech filarów zrównoważonego rozwoju. Jest to także ważne podejście z punktu widzenia realistycznej strategii reintegracji Naddniestrza.

4.4 MRSGE umożliwi zagwarantowanie niezależności analiz, gdyż uchroni je przed sporami stronnictw i powiązaniem ze źródłami środków finansowych, a jednocześnie pozwoli na konfrontację różnych zapatrywań. Ponadto wskazane byłoby również zajęcie się w jej ramach kwestiami zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie czy wyznanie.

4.5 MRSGE odpowiedziałyby na zapotrzebowanie na ocenę polityki publicznej związanej z przyjmowaniem wspólnotowego dorobku prawnego. Instytucja ta mogłaby objąć także komitet monitorowania wdrażania umowy handlowej, w kontakcie z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Bruksela, 11 lipca 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
